

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี  **ชุดความรู้ และเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน**

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การปลูกปอเทืองเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด



ปอเทือง เป็นพืชตระกูลถั่วชนิดหนึ่งขึ้นได้ดีทั้งบนที่ดอนและในที่ลุ่มที่ไม่มีน้ำแช่ขัง ปอเทืองทนต่อความแห้งแล้งขึ้นได้ในดินเลว ปอเทืองสามารถสร้างธาตุอาหารขึ้นเองได้โดยเฉพาะไนโตรเจน จึงสามารถปลูกเป็นพืชเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

การปลูกปอเทืองเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

ฤดูกาลปลูกที่เหมาะสม

ปอเทืองปลูกได้ 2 ช่วง ช่วงแรกเริ่มปลูกตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม จนถึงปลายเดือนสิงหาคม และช่วงที่ 2 ปลูกหลังฤดูทำนาประมาณเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน

การเตรียมดิน

ไถเตรียมดินครั้งแรก แล้วตากทิ้งไว้ประมาณ 7 วัน เพื่อให้วัชพืชแห้งตาย และยังเป็นการทำกำจัดโรคแมลงต่างๆ ที่เป็นศัตรูพืช หลังจากนั้นทำการไถพรวน ครั้งที่ 2

วิธีการปลูก

ปอเทืองปลูกได้ 2 วิธี คือ

1. การหว่าน
2. การหยอดเป็นหลุมในแถว

การปลูกแบบหว่าน

ใช้เมล็ดพันธุ์ปอเทือง 5 กก.ต่อไร่ คลุกเชื้อไรโซเบียมหว่านให้ทั่วแปลง หลังจากนั้นหว่านปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือสูตร 12-24-12 จำนวน 10 กก.ต่อไร่ โดยหว่านให้สม่ำเสมอทั่วแปลงแล้วคราดกลบ

การปลูกแบบหยอดเป็นหลุมเป็นแถว

ใช้เมล็ดพันธุ์ปอเทือง 3-5 กก.ต่อไร่ คลุกเชื้อไรโซเบียม ระยะปลูกประมาณ 80x50 ซม. (ระยะระหว่างแถว 80 ซม. ระหว่างต้นประมาณ 50 ซม.) โดยหยอดเป็นหลุมๆละ 5-7 เมล็ด ใส่ปุ๋ยเคมีแบบวิธีหว่าน

การปลูกแบบโดยวิธีการโรยเป็นแถว

ใช้เมล็ดพันธุ์ปอเทือง 3-5 กิโลกรัม/ไร่ คลุกเชื้อไรโซเบียม โรยเมล็ดเป็นแถว ระยะห่างระหว่างแถว 75-100 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยเคมีแบบวิธีหว่าน

การกำจัดวัชพืชและการถอนแยก

หลังจากปลูกปอเทืองได้ประมาณ 1 เดือน ควรกำจัดวัชพืช ถอนแยกต้น โดยหนึ่งหลุมให้เหลือปอเทือง 1-2 ต้นต่อหลุม

การใส่ปุ๋ย

ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 12-24-12 อัตรา 20 กก.ต่อไร่ โรยรอบโคนต้น ให้ห่างจากโคนต้นพอประมาณ แล้วจึงพูนโคนกลบปุ๋ย



กรมส่งเสริมการเกษตร
ศูนย์ปฏิบัติการ

www.ddd.go.th

เกษตรอินทรีย์ ไม่ใช่สารพิษ ปลอดภัยต่อชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การปลูกปอเทืองเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

การกำจัดโรคและแมลง

พื้นที่ที่ไม่เคยปลูกปอเทืองมาก่อน มักจะไม่มีปัญหาเรื่องโรคแมลงศัตรูพืช ในระยะติดฝักอ่อนและระยะที่ฝักทั้งช่วง ต้องหมั่นตรวจดูแปลงขยายพันธุ์ เพราะมักจะมีแมลงประเภทปากดูด เช่น เพลี้ยอ่อน แมลงหริ้วขาว ระบาดให้พ่นสารเคมีประเภทดูดซึมผสมน้ำยาจับใบ เช่น อะโซทริน เซฟวิน เป็นต้น

เมื่อปอเทืองติดฝัก จะมีหนอนแมลงเจาะทำลายฝัก โดยให้พ่นสารเคมีประเภทถูกตัวตาย ผสมน้ำยาจับใบ เช่น ชูมินิคริม เป็นต้น

โรคและแมลง

โรคที่สำคัญของปอเทืองอีกอย่างหนึ่ง คือ โรคโมเซค หรือชาวบ้านเรียกว่า ต้นปอเทืองเป็นกัญชา หรือโรคใบกระถิน ต้นและใบจะมีสีขาวอมเขียววาว ใบหงิกงอไม่ออกดอก สามารถระบาดไปยังต้นอื่นได้ ให้รีบถอนและเผาทิ้งทันที

การเก็บเกี่ยว

ปอเทืองมีอายุประมาณ 120-150 วัน ในช่วงแรกจะเก็บเกี่ยวเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ในช่วงที่ 2 จะเก็บเกี่ยวเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ต้นและฝักปอเทืองจะทยอยแห้ง ฝักที่แก่จัดจะเปลี่ยนจากสีเขียวอ่อนเป็นสีน้ำตาลอ่อน ถ้าเขย่าต้นจะมีเสียงดัง เมล็ดทั้งหมดจะนอนอยู่ที่ก้นฝัก มีจำนวนเมล็ดตั้งแต่ 5-10 เมล็ดต่อฝัก



เมื่อแกะฝักเมล็ดที่มีคุณภาพดีจะมีสีม่วงปนดำ ผิวเป็นมัน ฝักของเมล็ดปอเทืองเมื่อแก่เต็มที่จะไม่แตกและไม่ร่วงหล่นจากต้น การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวเพียงครั้งเดียวโดยใช้มือเกี่ยวโคนต้น ตากแดดทิ้งไว้ 3-4 แดด แล้วนำมานวด

การนวด

การนวดอาจทำได้หลายวิธี เช่น ใช้รถยนต์เหยียบ ย่ำ หรือนำฝักบรรจุถุง แล้วใช้ไม้ทุบให้ฝักแตก จากนั้นคัดเอาสิ่งเจือปนและเมล็ดสีบออก แล้วบรรจุกระสอบ

การคัดและบรรจุกระสอบ

หลังจากทำการนวดเสร็จ ทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์เพื่อเอาสิ่งเจือปนออกโดยใช้ลมเป่าหรือใช้เครื่องสีคัด เมื่อเอาสิ่งเจือปนและเมล็ดสีบออกแล้วบรรจุกระสอบ ■

ตารางการผลิตเมล็ดพันธุ์ปอเทือง

กิจกรรม	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	หมายเหตุ
1. เตรียมดินปลูก/ปลูกลูก			——	 กิจกรรม ช่วงฤดูฝน
2. กำจัดวัชพืช/ถอนแยก/ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 1			——									
ครั้งที่ 2				——		 กิจกรรม ช่วงฤดูแล้ง
3. เก็บเกี่ยว						——						
4. นวด/ตาก/ทำความสะอาด						——						

ข้อมูลจาก : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 กรมพัฒนาที่ดิน โทร.043-244965

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่